

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη Δημιουργική Γραφή

Συντάκτης Μανωλοπούλου Αμαλία

Βαν Γκογκ, Η Κρεβατοκόμρα, 1889,
Εθνικό Μουσείο Βαν Γκογκ, Άμστερνταμ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

- ▶ Αποτελεί προσπάθεια απόδοσης του αγγλικού όρου «Creative writing»
- ▶ Έχει διττή σημασία :α) έλεγχος της δημιουργικής σκέψης και μετατροπής της σε γραφή , β)κατάκτηση συγγραφικών δεξιοτήτων(Κωτόπουλος 2016)

Στόχοι

- ▶ Σαφείς στόχοι
- ▶ Εγγύτητα με το αρχικό κείμενο ή απομάκρυνση από αυτό, δηλαδή πιο βιωματικό
- ▶ Κατευθυντήριοι περιορισμοί ή σχετική ελευθερία
- ▶ Κειμενικά είδη
- ▶ Κειμενικοί τύποι

Επιμέρους στόχοι

- ▶ η ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης,
- ▶ η κινητοποίηση της φαντασίας και της συγγραφικής επινοητικότητας,
- ▶ η καλλιέργεια της δεξιότητας αφήγησης ιστοριών, συναισθημάτων ή καταστάσεων και της περιγραφής προσώπων, τόπων και αντικειμένων με βιωματικό τρόπο,
- ▶ η γλωσσική καλλιέργεια,
- ▶ η ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας,
- ▶ η δημιουργία κλίματος συντροφικότητας και δημιουργικότητας μέσα στην τάξη.

Είδη δημιουργικής γραφής

- ▶ Περιλαμβάνει όλο το φάσμα της τέχνης του γραπτού λόγου : παραμύθι, ποίημα, πεζό (αφήγηση, περιγραφή, ημερολόγιο, διήγημα, σχόλιο, επιστολή), θεατρικό έργο, άρθρο, δοκίμιο.

Πώς, πού και με ποια διαδικασία παράγονται τα κείμενα των μαθητών;

- ▶ Κάθε δραστηριότητα δημιουργικής γραφής προϋποθέτει ένα αναγνωστικό στάδιο, το οποίο προηγείται της συγγραφικής άσκησης. Οι μαθητές μελετούν κείμενα του είδους, του ύφους ή της τεχνοτροπίας που θα κληθούν να γράψουν.
- ▶ το προσυγγραφικό στάδιο αφορά την ανάγνωση λογοτεχνίας. Η ακόμα τη συνομιλία των τεχνών: Ένα καλλίγραμμα, ένας πίνακας, μια φωτογραφία, ένα μουσικό μοτίβο μπορούν να αποτελέσουν εξίσου παραγωγικό συγγραφικό ερέθισμα.
- ▶ Αφού, λοιπόν, προηγηθεί η εστιασμένη συζήτηση στην τάξη, με αντικείμενο κάποια συγκεκριμένη συγγραφική τεχνική ή κάποιο αφηγηματικό τέχνασμα, ακολουθεί το συγγραφικό στάδιο. Ο καθηγητής δίνει στους μαθητές την άσκηση της δημιουργικής γραφής. Ορίζει με σαφήνεια τι ζητάει
- ▶ Οι εργασίες ομαδικές ή ατομικές

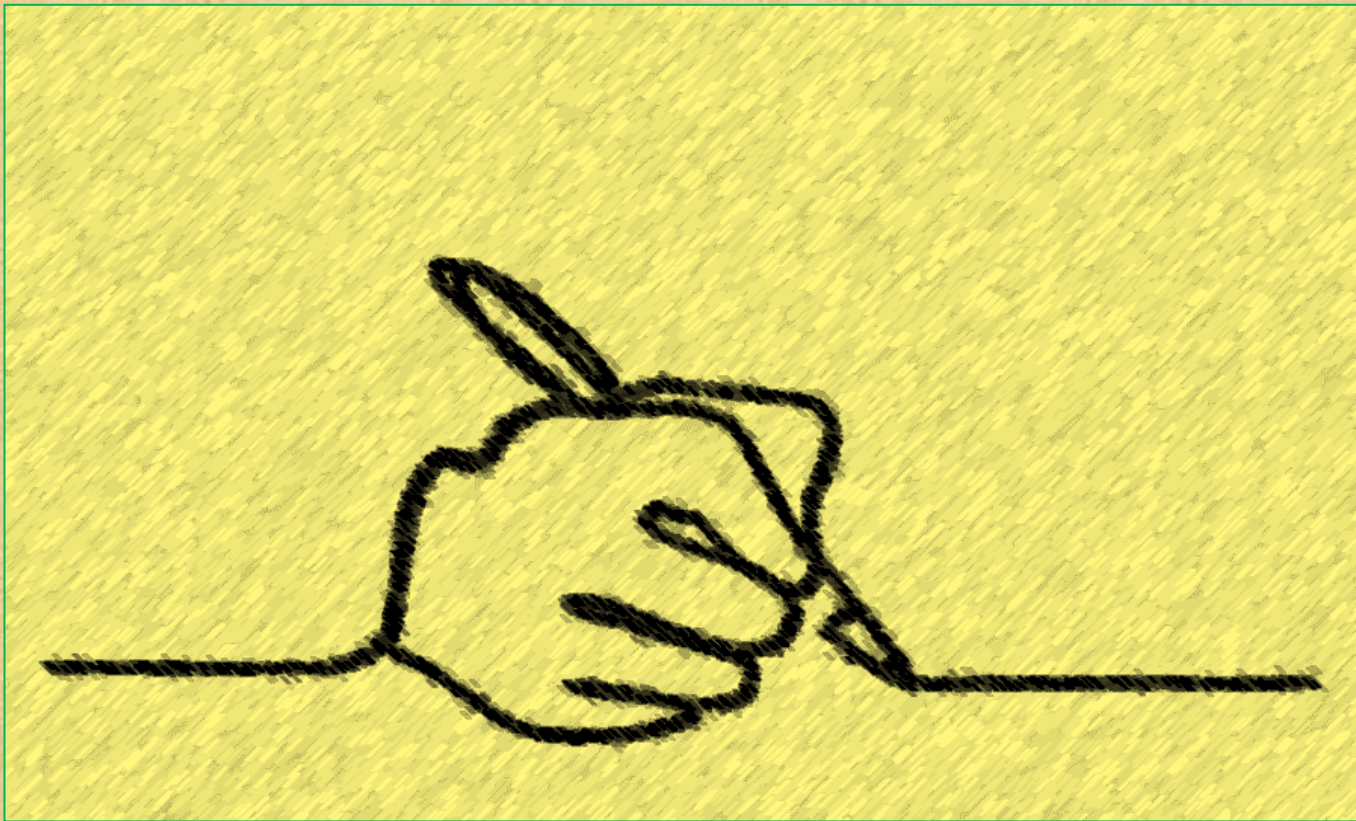
Αξιολόγηση

- ▶ Το πιο σημαντικό στάδιο της δραστηριότητας είναι το τελευταίο: το μετασυγγραφικό. Η παρουσίαση και η συζήτηση των μαθητικών εργασιών στη σχολική τάξη. Εκεί οι μικροί συγγραφείς παρουσιάζουν τα κείμενά τους στην ολομέλεια. Ακολουθεί συντονισμένη συζήτηση, με στόχο να εντοπιστούν τα σημεία, που με μικρές αλλαγές λέξεων θα μπορούσε να επιτευχθεί καλύτερο αισθητικό και νοηματικό αποτέλεσμα.
- ▶ Ο διδάσκων πρέπει να είναι προσεκτικός, οι παρατηρήσεις να έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα (μήπως θα ήταν καλύτερα να χρησιμοποιηθεί η τάδε λέξη...)
- ▶ Αξιολογείται η φόρμα , το τυπικό του κειμένου, το ενδιαφέρον και η προσπάθεια παραγωγής λόγου.

Αποτελέσματα δημιουργικής γραφής

- ▶ Η δημιουργική γραφή, όπως και οποιαδήποτε άλλη καινοτόμα δράση, λειτουργεί ως δόλωμα για τους μαθητές και τη διδασκαλία. Οι μαθητές εργάζονται με περισσότερο κέφι, το κλίμα της τάξης αλλάζει
- ▶ Ανακαλύπτουν στην πράξη πως ένα κείμενο δε γράφεται άπαξ και εγκαταλείπεται. Οι επάλληλες γραφές αποκτούν νόημα, οι διορθώσεις το ίδιο.
- ▶ Δίνεται η δυνατότητα και στους «αδιάφορους» μαθητές με τη γνωστική διαδικασία να συμμετάσχουν, να εκδηλώσουν συναισθήματα και σκέψεις, να απολαύσουν τη διαδικασία της μάθησης πέρα από τα στερεότυπα μοντέλα διδασκαλίας.
- ▶ Αποτελεί και ένα είδος ψυχοθεραπείας καθώς οι μαθητές βγάζουν συναισθήματα, προβληματισμούς και βιωματικές καταστάσεις, τις οποίες μοιράζονται με την ολομέλεια της τάξης.
- ▶ Κίνητρο για ανάγνωση λογοτεχνίας .

Δραστηριότητες δημιουργικής γραφής στα γλωσσικά μαθήματα

Σε σχέση με τον αφηγητή

- ▶ Ομοδιηγητικός ετεροδιηγητικός
- ▶ ετεροδιηγητικός ομοδιηγητικός

Σε σχέση με τους αφηγηματικούς τρόπους

- ▶ Αφήγηση διάλογος ή εσωτερικός μονόλογος
- ▶ Διάλογος αφήγηση ή εσωτερικός μονόλογος
- ▶ Εμπλουτισμός κειμένου με διαλόγους
- ▶ Εσωτερικός μονόλογος του αναγνώστη βάσει της πλοκής του κειμένου

Σε σχέση με τις αφηγηματικές τεχνικές

▶ Σε σχέση με το χρόνο

In media res, αναδρομική, γραμμική

➤ Σε σχέση με τη διάρκεια

Αναλυτική αφήγηση περιληπτικών σημείων

Αφήγηση ελλειπτικών σημείων

➤ Σε σχέση με τη διάρκεια

Επανάληψη αφήγησης από άλλη οπτική γωνία

Πώς αφηγούμαστε μια ιστορία

Μια ιστορία την συνθέτουν :

- ▶ Τα πρόσωπα (ήρωας και δευτερεύοντα)
- ▶ Ο χώρος
- ▶ Ο χρόνος
- ▶ Η πλοκή (τι συμβαίνει, ποιο απρόοπτο γεγονός προκύπτει, πώς επηρεάζει τον ήρωα , τα συναισθήματα του , η τελική τροπή)

ποιήματα

- ▶ Από παραδοσιακό σε μοντέρνο
 - ▶ Από μοντέρνο σε παραδοσιακό
 - ▶ Αφαίρεση ή προσθήκη στίχων
 - ▶ Αλλαγή σειράς στίχων
 - ▶ Αλλαγή λέξεων σε στίχο
 - ▶ Αλλαγή σειράς λέξεων σε στίχο
 - ▶ Δημιουργία ποιήματος με ομοιοκαταληξία
 - ▶ Δημιουργία ποιήματος με αυτόματη γραφή
 - ▶ Δημιουργία χαϊκού ή σονέτου
- Σε σχέση με συναίσθημα ή έννοια

Ιστορίες με κολλάζ

- ▶ Κάθε παιδί κόβει κάποιες φωτογραφίες από ένα περιοδικό ή εφημερίδα, φαινομενικά ασύνδετες μεταξύ τους. Στη συνέχεια τις κολλά σε ένα χαρτόνι.
- ▶ Ανταλλάσσουν μεταξύ τους τα κολλάζ και προσπαθούν να φτιάξουν μια ιστορία συνδέοντας την με τις εικόνες που έχουν.
- ▶ Μπορεί να αξιοποιηθεί στη νεοελληνική γλώσσα και στις ξένες γλώσσες.

Ασκήσεις για το λεξιλόγιο

Σε ένα κείμενο:

- ▶ Προσθέτουμε επίθετα
- ▶ Δημιουργούμε παρομοιώσεις και μεταφορές
- ▶ Αλλάζουμε τις κυριολεξίες σε μεταφορές ή το αντίθετο
- ▶ Χρησιμοποιούμε αντίθετες λέξεις

Συζητάμε τα αποτελέσματα

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε όλα τα γλωσσικά μαθήματα

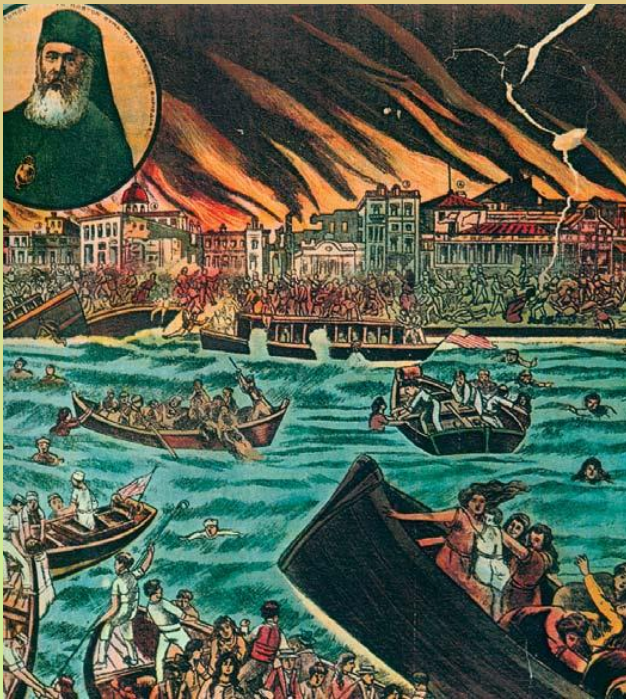
Παιχνίδια με τις λέξεις

- ▶ Από τα αρχικά γράμματα του ονόματος ενός παιδιού παράγονται νέες λέξεις και στη συνέχεια οι μαθητές καλούνται με τις λέξεις αυτές να παράγουν ένα κείμενο.
- ▶ Η εργασία μπορεί να εφαρμοστεί στο μάθημα της αρχαίας και νεοελληνικής γλώσσας και στις ξένες γλώσσες, να είναι ατομική ή ομαδική
- ▶ Σε παραλλαγή, για παράδειγμα από τα αρχικά γράμματα ενός συναισθήματος, μπορεί να εφαρμοστεί και στο μάθημα της αρχαίας και νεοελληνικής λογοτεχνίας

Τέχνη και δημιουργική γραφή

Σκηνή της καταστροφής της Σμύρνης

(πάνω αριστερά εικονίζεται ο
μητροπολίτης Χρυσόστομος) σε λαϊκή εικόνα της εποχής
(Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, λεπτομέρεια)

Ερωτήματα / συζήτηση

- ▶ Ποιο είναι το κεντρικό θέμα του πίνακα; (Πού πηγαίνει η πρώτη ματιά σου;)
- ▶ Τι σου κάνει εντύπωση;
- ▶ Τι νιώθουν οι άνθρωποι στις βάρκες;
- ▶ Δημιουργική γραφή : Είσαι ένας Σμυρνιός της εποχής, που αναγκάζεσαι να φύγεις από την πατρίδα σου . Γράψε ποιες σκέψεις και συναισθήματα σε κατακλύζουν στο προσωπικό σου ημερολόγιο.

Άλλες δραστηριότητες

Με αφορμή το κείμενο:

Δημιουργία
βίντεο

κόμικ

Θεατρικό έργο

αφίσας

διαφήμιση

Βιβλιογραφία / ιστογραφία

- ▶ [Πολλοί άνθρωποι έχουν δημιουργήσει εικόνες που χρησιμοποιούν μόνο γραμμές και σημεία. Η εικόνα που ακολουθεί είναι μια από αυτές. Μπορείτε να προσπαθήσετε να αναγνωρίσετε τα αντικείμενα που απεικονίζονται. Η εικόνα είναι από το βιβλίο "The Art of Line" του John Dehn.](#)
- ▶ [Αντιθέτως, ορισμένοι άνθρωποι έχουν δημιουργήσει εικόνες που χρησιμοποιούν μόνο εικόνες. Η εικόνα που ακολουθεί είναι μια από αυτές. Μπορείτε να προσπαθήσετε να αναγνωρίσετε τα αντικείμενα που απεικονίζονται. Η εικόνα είναι από το βιβλίο "The Art of Image" του John Dehn.](#)
- ▶ [Οι εικόνες ως ερεθίσματα δημιουργικής γραφής - Δελτίο \(\[impschool.gr\]\(http://impschool.gr\)\)](#)